Джордж Еффінджер

Привілейована особа

Коротше кажучи, було так: чоловік, що називався тоді Хойтом Шермерорном, зазнав раптового, але сильного нападу незадоволеності життям, купив квитка до Нового Орлеану й назад, у понеділок вилетів з Нью-Йорку, добув вчорашню газету, вивчив її, знайшов вісім оголошень про квартири, вибрав одну, провів ніч в мотелі у Французькому кварталі й повернувся додому до вечора вівторка. Велів своїй дружині Сьюзі кинути роботу, що вона назавтра й зробила. Представник компанії вантажних перевезень "Мейфлауер" прикинув, в скільки обійдеться доставка меблів до Нового Орлеана — це було у п'ятницю. Вантажівка прийшла з тригодинним запізненням у середу наступного тижня. Шермерорн з дружиною дивилися, як їхні пожитки зникають у величезному причепі.

Потім упакували свого кота в картонну коробку й виїхали до аеропорту. Через сім годин, ближче до півночі, вони увійшли до нового будинку. Меблі мали були прибути лише за чотири дні.

Господар залишив для нових мешканців матрац — просто на підлозі — й подушку. Кіт, вибравшись з коробки, ховався по порожніх кутах.

Шермерорн все ще був нещасний, але тепер знав, як залагодити справу. Після вихідних днів він зайнявся зміною імені. Приготував перелік імен, які, як він вважав, йому підходять і взагалі достатньо привабливі: Стівен Ернст Вайнрауб, Шандор Куран, Біллі Дин Ґлік, Роберт Вейн Гансон, Джастін Бінарсик, С. Норман Мур, Бо Стефлер, Рід Маркванд, Роберт Л. Дженнінґс.

Він показав список Сьюзі і попросив її вибрати ім'я. Сьюзі вирішила швидко. Найбільше їй подобається бути одруженою з Робертом Вейном Гансоном.

— На світі є тьма Робертов Гансонов, — сказала вона. — Це перевага — якщо ти її потребуєш.

У вівторок до них завітав домовласник. Термін, коли мали були доставити меблі, пройшов, але вони не з'явилися. Господар залишив їм матрац та подушку ще на одну ніч. Поки господар відчиняв зовнішні двері, аби вийти, Гансон тримав кота, здоровенну сіру тварюку на прізвисько Фіш з острова Мен.

— Обережно! — скрикнув Гансон, намагаючись утримати кота, що звивався в його руках, — той вирвався й кинувся до дверей.

— Нічого, — відгукнувся домовласник. — З коридору вона нікуди не втече.

— Він, — мовила Сьюзі.

— Що? — запитав господар.

— Фіш — він, — пояснив Гансон.

— Це ваші варіанти, — зненацька сказав господар та й подав Гансону нотатника, якого до того тримав у руці.

— Що? — запитав Гансон.

— В цієї квартири є декілька чудових варіантів. Здебільшого з басейном; і в двох — ще вбудована мийка-сушарка. І всюди — клімат-контроль, окрім хіба що п'ятнадцяти-двадцяти на початку списку. Ну, ви

розумієте. Завжди буває щось, ані на що не придатне... В більшості варіантів — стелі з ручним ліпленням, японський пробковий килимок у ванні й підлога з підігрівом.

Сьюзі внесла Фіша до квартири й дала йому стусана, аби спрямувати до вітальні. Кіт знову пробіг до дверей.

— Я так і не зрозумів, про що ви, — сказав Гансон.

Домовласник роздосадуване запитав:

— Звідки ви приїхали?

— З Нью-Йорку, Бруклін, — відповів Гансон.

— От чорт, — буркнув господар. Тепер він, здавалося, був розлютований. — І ніхто вам не казав про варіанти? Гаразд, будь воно проклято... Мені до смерті набридло цим займатися. До дідька. Нехай почухаються інші! Ви ставите телефон, вірно? От хай телефонник вам і роз'яснить. Гаразд. Телефонуйте, якщо щось.

Він залишив Гансона з нотатником у руці, з виразом здивування на обличчі й з відчуттям того, що декому вготоване місце у божевільні. Домовласник звернув праворуч, до ліфта.

Гансон і Сьюзі пройшли по коридору наліво, до кота, який знову спробував утекти.

— Так-то воно краще, — сказала Сьюзі.

— Так-то воно краще, — сказав її чоловік.

Наступного ранку, в середу, задзвонив дверний дзвінок. Сьюзі підбігла до домофону в надії, що це вантажівка з меблями — точніше, водій вантажівки. За секунду вона зрозуміла, як користуватися домофоном, і запитала:

— Хто там?

— Телефонна компанія, — відповів домофон.

— Дуже добре, хвилинку...

Вона натиснула на кнопку, що відмикала електричний замок дверей ліфта на першому поверсі. За декілька секунд дзвінок загримів знову.

— Хто там? — запитала Сьюзі.

— Телефонна компанія, — відповів домофон. — Двері ліфта не відчиняються.

— Зараз натисну ще раз.

— Ні, мем, — почулося за секунду. — Не відчиняються.

— Лампочка світиться?

— Яка лампочка?

— У кнопки ліфта.

— Зараз світиться, — сказав службовець телефонної компанії.

— Послухайте, ви маєте почекати, поки ліфт не приїде. Тоді лампочка згасне. Я натисну знову, і ви зумієте увійти.

— Ага, — сказав домофон. — Вона згасла.

Сьюзі натиснула кнопку. Незабаром у двері постукали.

— Телефонна компанія, — сказав візитер. — А мені, було, показалося, що ви маєте намір мати справу з невербальними засобами спілкування.

— Що? — запитав Гансон.

— Та нічого. Де хочете поставити телефон?

— Там, де його всі ставлять, я гадаю, — відповіла Сьюзі.

— Я хочу обговорити з вами ось це, — сказав Гансон, вручаючи телефоністу нотатника, залишеного домовласником.

Телефоніст перегорнув блокнот і оголосив:

— Це ваші варіанти, начальник... — Він здійняв очі, подивився спочатку на Гансона, потім на місіс Гансон. — Все зрозуміло. Ви вперше в Новому Орлеані, вірно?

Гансони згідно кивнули.

— Хоч криком кричи... — зітхнув телефоніст. — Набридло постійно пояснювати одне й те ж. Чому вам господар нічого не сказав?

— Ви можете зробити це самі, якщо не заперечуєте, — попрохав Гансон.

— Я б охоче запропонувала вам кави, — додала Сьюзі, — тільки в нас немає посуду.

— Вийшла б на вулицю й принесла холодного пива, — запропонував Гансон.

— Це чудово, — відгукнувся телефоніст.

Він стояв навколішки у вітальні. Гансон сів навпочіпки біля стіни й став дивитися, як він працює. Сьюзі пішла до спальні, де залишилися її ключі та гроші. Фіш лежав на колишньому місці й царствено нудьгував.

— По-перше, вам треба засвоїти, — заговорив телефоніст, — що ми ніколи не кажемо про варіанти тим, хто не живе в нашому місті. Тут річ не в усяких там секретах, ні. Просто це наше місто. Наше — от як я розумію. Якби домовласник не вирішив, що з вами все гаразд, він нізащо не дав би вам нотатника. Ну, а зараз ви орлеанці.

— Пишаюся цим, — відгукнувся Хансон.

Сьюзі вийшла зі спальні й попрямувала до виходу.

— Ти швидше, — сказав їй чоловік. Вона посміхнулася у відповідь.

— Але перш за все, — продовжував телефоніст, — вам треба засвоїти, що Новий Орлеан є ентропічним центром планети, а можливо, й Всесвіту. По усьому місту все знаходиться в безперервному русі. Всі речі прагнуть до первинного хаотичного стану. І самий центр цих явищ, абсолютно дивовижна точка збігу вірогідності, знаходиться у Французькому кварталі.

— Схоже на правду, — сказав Хансон. — Ми туди їздили позавчора ближче до ночі. На вулицю Бурбон. Там не було нікого, тільки туристи та голі дівчата на естраді. Ми відмінно повечеряли в якомусь ресторані — приємна місцинка, але я не можу пригадати, де вона.

— Голі дівчата іноді влаштовують з нами такі штуки, — зазначив телефоніст. — На щастя, центр варіантів поміщається не на вулиці Бурбон. — Він зареготав. — Хлопче, будь воно так, наше місто дійсно було б чимось іншим. Я гадаю, вулиця Бурбон так схожа на вулицю Бурбон тому, що центр варіантів зовсім поряд із нею. Розташовується центр, скажімо, посеред Бурбон, на Ґанґа-Ден, тоді вулиці Руайяль та Дофін опинилися б схожі на теперішню Бурбон, а вона виглядала б... невідомо яким чином.

— Тож про що ви почали говорити? — запитав Гансон.

— Центр варіантів — на Руайяль, в кварталі від Бурбон з боку Міссісіпі, поміж Кенел-стріт та Ібервілль. Він усередині Ігрового містечка — дивовижного місця. Вхід через передні двері, а там праворуч, уздовж стіни. Бачите ряд гральних автоматів? Ближче до фасаду стоїть така собі будка — сюди приходять, щоб записати свій вибір, зрозуміло? І всі справи.

— Не всі справи. Я нічого не зрозумів.

— Повторюю. Входите до будки, зачиняєте двері та й тиснете на кнопку, аби вибрати свій варіант.

— Не розумію, — сказав Гансон.

З'явився Фіш і почав хапати телефоніста за кісточки. Гансону довелося понести кота до спальні й зачинити двері.

— Слухайте, ось у вас цей нотатник. Бачите? Припустимо, ви хочете варіант номер 216. А саме: "Ставок на задньому дворі, пральна машина в підвалі, клімат-контроль, посудомийна машина, килими безнадійно забруднені, поряд з дверима великі дірки в стінах, незвичайно часто перегорають лампочки". Знаєте, де на цих машинах кнопка для повернення грошей?

— Знайду, якщо знадобиться.

— Чудненько. Натиснете двічі, потім один раз, потім шість. Номер 216. Коли повернетеся додому, ваша квартира буде саме такою, як сказано. Вона й зараз майже така сама, тільки у вас немає посудомийки і є друга спальня, яка відсутня у варіанті 216. Перед вами величезний вибір. Знаєте, деякі варіанти не відносяться до житла. Ви можете попросити про загальне братерство, про що завгодно, а в деяких дорогих кварталах і будинках, які я бачив, можна, скажімо, повернути собі спортивну хватку — бити по м'ячу так, як ви лупили в коледжі. Просто читайте нотатник. Варіанти можна міняти скільки завгодно.

— А це не бентежитиме сусідів?

Повернулася місіс Гансон.

— Привіт, це я. Ось ваше пиво, — сказала вона й подала банку телефоністу.

Той продовжував свої пояснення:

— Не бентежитиме, тому що світ не змінюється. Це ви переміщаєтеся від одного світу до іншого. Проте треба бути уважним. Якщо набрати невірний номер, можна опинитися там, де немає інших варіантів. Тобто ви застрягнете.

— Він пояснив щодо варіантів, Боб? — запитала Сьюзі.

— Так, — відповів Гансон.

— Отже, ваш телефон працює, — сказала людина з телефонної компанії. — Спасибі за пиво. Вивчайте свій нотатник. У вас тут є декілька гарних варіантів. Кращих, ніж в моєму будинку на Кіннер. До побачення.

Гансон проводив його до дверей і подякував за допомогу.

— Так-то воно краще, — сказала Сьюзі, коли телефоніст пішов.

— Так-то воно краще, — сказав її чоловік.

— Де нотатник?

Якийсь час вони вивчали відповідні варіанти — це заняття радувало душу, неначе тобі вісім років і ти перегортаєш різдвяний каталог Сірса. Нарешті вони вирішили поїхати до Французького кварталу на трамваї. Гансон мигцем кинув, що варто було б знову пройтися по вулиці Бурбон, але Сьюзі відповіла, що на найближчий час з неї вистачить цього видовища — голих пані на естрадах. Вона запропонувала пройтися понад річкою і через Джексон-сквер, але її чоловік заперечив, що вони можуть наткнутися на психа, і взагалі, хіба для того вони залишили Бруклін?

— Психи є і на вулиці Бурбон, — відповіла Сьюзі.

Вони не забували, що їхня дійсна мета — обстежувати центр варіантів на вулиці Руайяль. Потім вони, звісно ж, можуть пройтися по вулиці Бурбон, а потім пройти до Джексон-скверу й помилуватися Міссісіпі. Гансон та Сьюзі дуже добре ладнали одне з одним.

Місіс Гансон у ванні готувалася до походу, а чоловік чекав у вітальні, притулившися до стіни. Зелений килим був вже покритий клаптями шерсті Фіша, кота видатних якостей. Пластівці сірої шерсті зі спини і білої з черева були єдиною прикрасою квартири. Сіра шерсть була схожа на стрімкі дощові хмари, що клубочаться над весняно-зеленою кукурудзою Айови. Біла шерсть була схожа на шапки піни, що вінчають хвилі чайно-зеленого океану біля берегів Японії. Гансон був задоволений цими образами, але спробував розповісти про них дружині і зазнав

фіаско. Словом, він узяв свої ключі й рушив разом з дружиною до центру міста.

Гансон згадував все, що трапилося, як біг у пітьмі.

Це відбувалося декількома місяцями по тому, вже майже взимку, в середині листопада. Гансон був зовсім іншою людиною, ніж Хойт Шермерорн, що так раптово вирішив залишити Нью-Йорк.

Змінилася й Сьюзі, та, звичайно, Фіш. Втім, метаморфози ще не набули завершеності. Напевно, вони ніколи не скінчаться — поки Гансони живуть в Новому Орлеані.

"От вже ці мені варіанти", — думав Гансон. Він біг двохмильний маршрут навколо поля для гольфу в Одюбон-парку. Було близько дев'ятої вечора, отже, парк здавався пустинним, якщо не рахувати нечастих машин, що стояли вздовж вузької дороги під величезними, кислатими, обвішаними бородатим мохом, гілками темних дерев. Гансон тільки-но розпочав свій щовечірній біг від фонтану й невидимого у темряві квіткового годинника біля входу до парку з боку Сен-Чарльз-авеню. Він зробив перший поворот і біг тепер від авеню по довгій прямій дорозі у бік Мегезін-стріт; попереду вабило поле для гольфу. Але поле залишиться ліворуч від нього, а праворуч потягнеться довгий вузький сквер, в цей час зайнятий закоханими парочками. Гансон бачив зірки й лискучий п'ятак Місяця, відображений у ставку, і трохи осторонь — штучний водоспадик. І подумав — як зауважував на цьому місці кожного вечора: "Господи, скільки ж ще я маю бігти!.."

Йому вже боляче дихати. Груди болять так, ніби в них щось лопнуло. Він хрипить і намагається переконати себе: припини, перейди на крок і спіймай дихання.

Кожного вечора він починав цю сутичку, і лише зміна особистості, яку надав йому пристрій в Ігровому містечку, дозволяла подолати дистанцію.

Машина — і бог на його плечі.

У первісній тьмі Гансон дивився на зірки. Він любив нічне небо. Тут, в Новому Орлеані, більше зірок, ніж у Брукліні. Він прожив там у цілому майже п'ять років, але всі ці роки навіть мигцем не бачив своїх улюблених сузір'їв. Вогні міста, запорошене повітря плюс власне його небажання виходити на вулицю в Нью-Йорку після настання темноти, заважали спостерігати за зоряним небом. Але в Новому Орлеані все було інакше.

Подолавши п'яту частину маршруту по прямій ділянці дороги, Гансон побачив своє улюблене сузір'я, Оріон. Мисливець лежав на спині, якраз над купою старих дерев, немов вирішив подрімати, перш ніж приступити до вечірньої праці.

"Чудово, — подумав Гансон. — Наді мною зірки. Дивовижно! Особливо якщо знаєш, як вони далеко. Коли подумаєш, що деякі з них знаходяться в трильйонах миль від Землі, чи легко повірити, що між нами — ніщо. Абсолютне ніщо... Старигань Оріон. Вигнутий пояс стариганя Оріона й зірка посередині".

Для Гансона зірка була щасливою, і для Сьюзі теж. Те спільне, що в них знайшлося при першому знайомстві. Те, що їх звело.

"Яке чисте повітря, — думав він. — Можу розгледіти меча Оріона. Жодного разу не бачив його в Брукліні. І старигань Тілець неначе притримує Оріона, впираючись йому в груди".

Була вже середина листопада, але термометр вечорами показував вище десяти. Вдень — до двадцяти. Гансон з дружиною часто й

щасливо розмовляли про тутешній клімат. Варіант номер 154 дав би ще градусів п'ять зайвих, але тоді в їхній квартирі не знайшлося б ванни — тільки душ. Гансони домовилися, що якщо зима виявиться дуже холодною, то краще обійтися без ванни; тоді вони з'їздять в Ігрове містечко й візьмуть номер 154. Зробити це ніколи не пізно.

Груди в Гансона нили все сильніше. Бог Гермес, що сидить на його плечі, спробував умовити його зупинитися.

— Ти можеш пропустити один день, — сказав Гермес. — Вчора ти відмахав дві милі, правда? Тебе ніхто не бачить, так що немає сенсу надриватися.

— Я маю здолати дві милі, — відповідав Гансон, голосно пихкаючи. — Кожного вечора, якщо чогось не трапиться. У мене ноги в жахливому стані.

— Вірно, — погодився Гермес. Він сидів на плечі Гансона біля вуха й шепотів у нього, мов прохач. — Але вчора ти вимотався. Дотепер відчуваєш втому. Адже ти втомився, правда?

— Ага, — пропихтів Гансон.

— Краще б зупинитися, правда?

— Ага.

— Ну то давай!

— Ні.

До цього Гермес тримався за вухо Гансона, але зараз відсунувся й роздратовано оголосив:

— А мені начихати!

Гансон мовчав.

Гермес входив до набору елементів, що належать варіанту номер 867: дві спальні, розширені шафи, ставок, пральня просто в будівлі, тихий район, низька платня, декілька гарних ресторанів в межах пішої прогулянки, кінотеатр в дванадцяти кварталах, особисті стосунки з декількома класичними античними богами, бажання частини мешканців підтримувати свої тіла в оптимальному фізичному стані. На думку Гансонів у номера 867 були якнайкращі умови з усього, що пропонувалося в нотатнику. Єдиний неприємний чинник — боги втручаються в життя. Але якщо це стане занадто неприємним, Гансон або Сьюзі з'їздять у Французький квартал і виберуть інший варіант.

— Ти змінився. Нещодавно. Відучора, — зазначив Гермес через деякий час, коли Гансон пробіг рівно половину першого прямого відрізка. Це було приблизно в третині милі від початку шляху.

— Я весь час міняюся, — відповів Гансон.

Тепер почали боліти ноги. Він подумав: невже сьогодні, опісля стількох успішних пробіжок, йому не вдасться закінчити маршруту.

— У мене накопичилися зміни за багато тижнів, — додав він.

— Це все варіанти, — сказав Гермес.

— Будь воно проклято. Знаю. Плювати.

— Хіба тебе не цікавить, що у вас постійно змінюються тіла й душі? Хіба тебе не турбує, що зараз робиш справжній ти?

— Я і є справжній я, — заперечив Гансон. — Адже я не змінююся. Змінюються варіанти світів, коли я натискаю кнопку. Колишній я і колишня Сьюзі переходять від одного варіанту до іншого. На наші особистості трохи впливає сам процес вибору, от і все.

— Я б замислювався, до чого може призвести такий стан справ, — сказав Гермес.

— І це були б твої труднощі.

— Але чи став ти щасливішим?

— Ще б пак, — відповів Гансон. — Звичайно.

— Дійсно?

— Ще б пак, — повторив Гансон. — Звичайно.

— По вигляду цього не скажеш. Ти і раніше не здавався занадто щасливим. Через те й змінив ім'я. Переїхав сюди. Якщо казати всю правду: я не думаю, що ти хоч на трішки став щасливіший.

— Мене мало турбує, що ти думаєш, — сказав Гансон.

Прапорець на рейці в однієї з лунок поля для гольфу помахав йому, мляво ваблячи до себе подібно до руки якоїсь примари.

— А дарма. Я бог.

— Та як я можу приймати тебе серйозно? Сидиш в мене на плечі... з милості.

— Ти здивуєшся, коли дізнаєшся, як багато я можу зробити, сидячи на плечі.

Гансон не відповів. Навалилася втома, адже він ще не досяг кінця прямого відрізку. Не пробіг і половини маршруту.

— Я знаю, що тобі потрібне, — промовив Гермес і тихо розсміявся. — Коханка.

— Не хочу, — заперечив Гансон.

— Ні, хочеш. Всі хочуть мати коханку.

— Мені вистачає Сьюзі.

— Наскільки вистачає?

Гансон зітхнув і відповів:

— Послухай, єдиний випадок, коли ми розійшлися в думках, був роки два тому під час Рожевої чаші. Я просто не зумів умовити її вболівати за команду Огайо, так що, поки ми сиділи, я ляскав команді Огайо, а вона аплодувала Каліфорнії.

— А як щодо хокею на льоду?

— Так, тут ти прав, — сумно сказав Гансон. — Вірно. Я ненавиджу хокей, а вона його дивиться. Але адже це не дуже серйозно, правда? Тобто, якщо це єдина неприємність в нашому шлюбі?..

— Тобі потрібна коханка.

— Сьюзі ні за що мені не дозволить.

Гермес поплескав його по плечу і вигукнув:

— Нічого собі! — Він встав і почав ходити по хиткій ключиці Гансона. — Ти ж не думаєш радитися з дружиною з приводу коханки, немовбито вибираєш швидкісного міксера або що-небудь таке. Послухай, я не впевнений, що вмію користуватися евфемізмами так, як ви з Сьюзі. Хлоп'ята, ви — король і королева евфемізмів сонячних південних земель. Ти кажеш: "Сьюзі, я хочу з тобою поговорити про дещо". Вона відповідає: "Добре, Боб". Ти повідомляєш: "Є деякі речі, які я вважаю важливими, але ти вважаєш їх неістотними". І тоді вона відповідає: "І є деякі речі, які я завжди вважала важливими для мене, але без яких навчилася жити, щоб не робити тебе нещасним". І тут ти завжди здіймаєш руки. Тому що вона поступає відважно. Як часто у вас відбуваються ці сумні битви, ці міжрозумові суперечки?

— Приблизно кожні два місяці.

— Приблизно кожні два місяці, — презирливо повторив Гермес. — І ви разом... скільки? Скоро сім років, правильно? Так-так. І кожні два місяці повторюється ця безглузда сцена... Про що ж ти кажеш Сьюзі на своєму безглуздому жаргоні — про які такі "речі"?

— А тобі яка справа? — обурився Гансон. — Вона-то знає, що я маю на увазі.

— А ти хоч раз зрозумів точно, від чого відреклася Сьюзі ради твого душевного світу?

— Ні, — відрізав Гансон. — І не бажаю цього знати.

— Тобі потрібна коханка!

— Мені ще стільки бігти! То чом би тобі на заткнутися на певний час?..

Подув холодний вітерець з річки, що текла за парком. Гансон знав, що вітерець має його освіжити, і засмутився, коли цього не трапилося. В нього втомилися руки, немов він тягнув валізи, набиті телефонними книгами, по сходах хмарочоса, з поверху на поверх. Він потряс кистями, але це мало допомогло. Ноги в нього рухалися набагато жвавіше, ніж до того, як він почав бігати, і легені працювали краще. Проте руки хворіли, постійно нагадуючи, що його тіло не дуже задоволене випробуванням.

— Чия це ідея? — запитав Гермес. — Щодо бігу? Хто сказав, що подібна дурість піде тобі на користь?

— Не знаю, — пропихтів Гансон.

— Можу посперечатися: психи, схиблені на вітаміні С. Знаєш, не можна все ж таки вірити всьому, що пишуть. Адже ти не пробіг і половини маршруту.

— Чого ти від мене хочеш?

Гермес знову сів, зігнувши ноги й вперши свої до неможливості крихітні п'яти Гансону в ключицю.

— Намагаюся вкрасти твоє відчуття задоволеності. Ми, боги, не дуже задоволені, як йдуть справи на Землі. А ви... буваєте раді сущій дрібниці!

— Так і є.

— Але ти — інший! Давай грати по-великому.

— Яким чином? — запитав Хансон, хрипко дихаючи й пробігаючи мимо позначки середини маршруту — короткого відрізку Мегезін-стріт.

— Вам пропонується сотні дві варіантів, чи не так? Серед них немає жодного по-справжньому гарного. Вам доводиться платити дуже високу квартплату за всю цю розкіш. Але ви можете експериментувати. Зажадати варіантів, що не внесені до переліку. Й пробувати їх у випадковому порядку, поки не відшукаєте той, де умови кращі.

— Сьюзі переходить зі мною, ти це пам'ятаєш? Я не одержую нову Сьюзі разом з новим варіантом.

— Кожного разу ти трохи змінюєшся, і Сьюзі змінюється. Навіть Фіш змінюється. Хто знає, чим це скінчиться? — Гермес розреготався — пронизливе тонке хихикання.

Перш ніж обернутися до Оріона спиною й попрямувати до парку, щоб бігти до будинку, Гансон ще раз подивився на сузір'я.

Оріон злегка просунувся по своїй небесній стежці, а зміна перспективи здійняла його над верхівками дерев. І Гансону здалося, що стародавній мисливець поволі відтискує бика назад, примушуючи величезну тварюку задкувати. Оріон спрямував свою неприборкану волю проти цього символу тиранії, тілесної влади, безвідповідального владицтва й тваринних пристрастей. Самі зірки спростовували софістику Гермеса.

— Подивися, — сказав Гансон, здіймаючи руку. — Самі зірки...

— Я міг би відшукати серед сузір'їв приклади, що доводять прямо протилежне. І з легкістю вивести на небо нові сузір'я, якби не вистачило доказів. Як би ти поставився до того, щоб Всесвіт манірно дивився на тебе шістьма або, можливо, сімома білими плямами на чорному тлі? Це легко влаштувати.

— "Сузір'я Гансона", — промовив Гансон. — Звучить якось дурнувато.

— "Сузір'я Шермерорна" не набагато краще, — відгукнувся Гермес.

Тепер, коли Гансон біг назад до Сен-Чарльз-авеню, до входу в парк, річка була ліворуч від нього. Довга темна лагуна тягнулася між ним і полем для гольфу, яке смутно виднілося за островами. Там, серед дерев, Гансон бачив білі фігурки, здебільшого нерухомі. Це були качки, які ночували на траві під величезними віргінськими дубами. Праворуч тягнулися живописні галявини з невеличкими купами дерев. По обох боках дороги стояли припарковані машини — в них нікого не було видно. Гансон посміхнувся сам собі.

— В мене теж є варіанти, — позіхаючи, повідомив Гермес. — Можу запропонувати тобі кращі, ніж Ігрове містечко.

— З якої це радості? — запитав Гансон.

Він вже не відчував себе таким втомленим, як раніше. Після повороту, на останній прямій, він завжди відчував себе краще.

— Не знаю, — відповів бог. — Станеш моїм боржником. Ти забавний, Гансоне.

— Зможеш ти мені надати, наприклад, безкоштовні зручності?

— Можу надати тобі дещо серйозніше, Гансоне. Безкоштовні зручності ти й сам зумієш отримати. Дивися.

Гансон подивився туди, куди показував Гермес — праворуч, в темне царство трави. Невеличкий простір здавався освітленим переносними софітами. Він виглядав, наче відкрита сцена, схожа на Шекспірівську сцену в Центральному парку Нью-Йорка — тих часів, коли він був Хойтом Шермерорном.

Декорації були схожі на їхню стару квартиру в Брукліні. Гансон уповільнив біг; він почув власний голос, що линув з яскраво освітленої картинки на траві. І голос Сьюзі. Наблизившись, Гансон побачив, що вони обидва сидять на старому дивані, який залишили в Брукліні, не взявши до Нового Орлеану.

— Ось це я й збираюся зробити, Сьюзі, — казав Шермерорн.

— Чому, Хойте? — запитувала Сьюзі.

Хансон вже пригадав цю розмову, що відбулася кілька місяців тому.

— Я вирішив, що ми маємо переїхати до Нового Орлеану.

— Але чому? — з щирим здивуванням запитувала Сьюзі. — Хіба ж ми не щасливі тут?

— Ні, — відповідав Шермерорн. — Я майже нещасний. І коли переїдемо, я, напевно, зміню ім'я. Для проби склав перелік тих, які мені здаються відповідними.

— Це може бути забавно, — відгукнулася Сьюзі.

— Радий, що ти згодна. І вже точно радий, що хокейний сезон скінчився.

Сцена згасла, коли Гансон пробігав мимо. Він озирнувся через плече, але в парку нічого не було видно, окрім трави, дерев, обвішаних бородатим "іспанським мохом" і декількох голих місць на ґрунті.

— Все це дійсно відбувалося, — сказав Гермес.

— Точно. Я це пам'ятаю.

— Я і хотів переконатися, що ти пам'ятаєш. Я можу дати тобі все, що в тебе було раніше, все, по чому ти тужиш. Не знайшлося ще такого багача, який міг би собі дозволити подібний варіант. Але ти мені подобаєшся.

— Спасибі.

— Чому Сьюзі так легко сприйняла зміну імені?

— Бо я не вперше проробляю це. Бувало й раніше.

— І яке ім'я ти носив до Шермерорна?

— Воно було в переліку. Сьюзі його не знала, і я подумав, що дам їй шанс вгадати. Тоді — окрім іншого — я зрозумію, що моє справжнє ім'я мені підходить.

— Вона вгадала?

— М-м...

— Ти виглядаєш як Боб Гансон, — сказав Гермес. — Їх навколо, мабуть, цілий мільйон.

Попереду висвітився ще один шматочок парку. Це виявився бар.

— Як він сюди потрапив? — запитав Гансон. — А взагалі-то я не впізнаю цього місця.

— Звісно. Такого в тебе ще не було, — відповів крихітний бог, звівся на ноги й міцно вхопився за вухо Хансона. — Це бар у Французькому кварталі.

— Ага, от і я... І Сьюзі.

— Гаразд, — сказав Гермес, — зараз поясню. Жінку звуть Сьюзі, вона вражаюче схожа на твою дружину, але перед тобою не вона. Інша жінка. У вас цілковита гармонія. Я можу запропонувати тобі це будь-якої хвилини, коли побажаєш.

— Отже, — казав іншій Гансон в барі, — що відбувається?

Псевдо-Сьюзі поволі здійняла очі й посміхнулася.

— Все, чого ти захочеш, — тихо відповіла вона, потягнулася до Гансона й узяла його за руку.

— Ну, е-е-е, можу я замовити випивку?

Сьюзі не відповіла. Підняла долоню Гансона й поцілувала пальці.

Приклала його палець до своїх губ.

— Досить, — попросив Гермеса справжній Гансон.

— Мовчи, — сказав бог. — Краще дивися.

Гансон з бару виглядав збудженим. Він казав:

— Хіба вам не кортить піти ще кудись?

Сьюзі поглянула на нього. За секунду повільно відвела його палець від своїх губ і запитала:

— Куди ви хочете?

— Можу проводити вас додому. Візьму таксі.

Сьюзі посміхнулася й похитала головою.

— У мене вдома коханець. Він вам не зрадіє.

Гансон знизав плечима.

— А у мене вдома дружина.

Сьюзі розсміялася й встала. Вогні в траві згасли. Гансон озирнувся — й нічого не побачив, як минулого разу. Він був на середині останнього відрізка шляху. Маршрут ось-ось скінчиться.

— Такого не отримаєш, натискаючи на кнопки в Ігровому містечку, — сказав Гермес.

— Якби я зараз поїхав до центру, — задумливо вимовив Гансон, — замовив би варіант 512. Домашній кінотеатр, динаміки в кожній кімнаті, вбудована мікрохвильова піч, ворсисте килимове покриття і ще кегельбан поряд з прихідською школою на вулиці Наполеона. І, зрозуміло, ніяких тобі міфічних персонажів, що лізуть не в свої справи.

— Все це дурниці, — заявив Гермес. — Хіба ти не хочеш більшого? Ти маєш досягти справжніх змін! Важко уявити, до чого ж ти нещасний, людино. До чого не задоволений життям.

— Давай, спокушай мене, — відповів Гансон з хрипким сміхом. — Я це люблю.

— А ще ти втомився. Нема чого мене одурювати. Неймовірно втомився.

— Як ти можеш відзначити, бігти мені залишається недовго. Я дійсно неймовірно втомився. Але фініш близький.

— Дуже радий, що сказав це ти — не я. Знаєш, як би це все скінчилося, будь ми в сучасному романі? Або в серйозному художньому фільмі?

— Напевно, смертю. Із зворушливою фінальною сценою. Сядь. У мене горять вуха.

— Так, із зворушливою фінальною сценою. Знаєш що? Я б тебе переграв. Ніякого шуму. Ніяких фаустіанських руйновищ на небесах, землетрусів, вогню з пекла. Ні-ні, якби ми були, наприклад, в будь-якій вашій книзі або у фільмі, ти б просто думав про цю останню сценку. З іншою Сьюзі в барі. Можливо, тихенько бурмотів би про себе, озирався б знову й знову, сподіваючись ще разок її побачити. Ти біг би прямо до виходу з парку і, не зменшуючи швидкості, проминув би останній поворот, Оріон висів би над твоєю головою трохи вище, ніж раніше, і прапор на полі для гольфу ляскав би на вітру, підганяючи тебе, а я танцював би на твоєму плечі й реготав. Картинка поволі зникла — ти біжиш і біжиш разом зі мною — по колу, вічно. Вельми символічна сцена. Потім темрява й титри... Нітрохи не гірше вийшло б у книзі.

— Напевно, — сказав Гансон. — Те, що нам потрібно.

Він звернув на вхідну алею й побіг підтюпцем мимо фонтану. Там на двох черепахах сиділи два янголяти, а між ними стояла висока жінка, гола вище за поперек, з голубом та качкою. Суцільна нісенітниця. Гансон біг мимо і, як завжди, намагався собі уявити, що б це могло зображувати. Можливо, є варіант з іншим фонтаном, не таким безглуздим.

— Ти нещасний, Гансоне, — сказав Гермес.

— Ну то й що?

— Ти не задоволений життям.

— Ось я пробіг дві милі. А ти стільки можеш?

— Ти став іншим. Ти дійсно змінився.

— Знаю. Я тобі так і казав.

— Ти все ще змінюєшся. Я зрозумів: тобі не вистачає визначеності. Ти от-от ще змінишся, Гансоне.

— Так-то воно краще, — сказав Гансон і зупинився на тротуарі, чекаючи зручного моменту, щоб перейти вулицю.

— Ага, так-то воно краще, — сердито буркнув Гермес і зістрибнув з плеча Гансона.

Той обернувся і проводив поглядом крихітного бога, що крокував в темноту Одюбон-парку.